

Høringssvar vedr. 18 års aldersgrænse for solariebrug samt styrket alderskontrol og indsats mod nikotin mm.

Kræftens Bekæmpelse takker for muligheden for at kommentere på forslaget vedr. lov om solarier, lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år og forskellige andre love, herunder om Sikkerhedsstyrelsens beføjelser samt om patientrettigheder.

En 18-års aldersgrænse for solarier og krav til solcentre kan redde liv

Kræftens Bekæmpelse bakker fuldt op om indførslen af en 18-års aldersgrænse for solariebrug. Solariebrug er særligt skadeligt for børn og unge. Det øger risikoen for modernærkekræft med 60 pct., hvis man går i solarium, når man er under 35 år. Modernærkekræft er den hyppigste kræftform blandt unge 15-34-årige, og de fleste unge solariebrugere starter, før de fylder 18 år. Derfor er det glædeligt, at solarier ikke længere må være tilgængelige for unge under 18 år. Det kan forebygge nye kræfttilfælde og redde liv. På sigt bør man overveje muligheden for gradvist helt at udfase solariecentre, da intet solarieforbrug er risikofrit.

Det er afgørende, at aldersgrænsen håndhæves effektivt, også i de ubemandede solcentre. Vi anbefaler, at man undersøger muligheden for en standardiseret løsning til effektiv aldersverificering, evt. med inspiration fra Norge, der har haft en aldersgrænse for solariebrug siden 2012. For at sikre effektivt tilsyn med aldersgrænserne, bør Erhvervsstyrelsen have mulighed for uvarslede tilsyn, så der er mulighed for at kontrollere, om solariecentre reelt overholder loven.

Vi anbefaler derudover følgende:

- **Uddannelse og træning** af ansatte i bemandede solariecentre, og ledere/ejere af ubemandede solarier for at sikre korrekt information til forbrugere.
- **Retvisende betjeningsvejledning**, herunder at solariebrug kan give kræft, og at der ikke er nogen sikker nedre grænse.
- **Bødeniveauerne** skal være tilstrækkeligt høje og stige markant i gentagelsestilfælde.

Se bilag 1 for yderligere information.

Positivt med ændringen af sygehusets oplysningspligt

Kræftens Bekæmpelse ser positivt på den foreslåede ændring af tidsfristen for sygehusets oplysningspligt i sundhedslovens § 88, stk. 2, fra 8 hverdage til 10 kalenderdage. Det vil styrke patientrettighederne og skabe større klarhed for både patienter og sundhedspersonale. Harmoniseringen med bekendtgørelsens regler om ventetider sikrer samtidig en mere ensartet og gennemsigtig praksis. Vi anbefaler, at den nye frist også skrives ind i vejledningen om maksimale ventetider ved behandling af kræft og visse tilstande ved iskæmiske hjertesygdomme.

Forbyd onlinesalg af tobak og nikotin, når udstillingsforbuddet online fjernes

Tobak er kræftfremkaldende, og nikotin er sundhedsskadeligt og afhængighedsskabende. Når børn og unge er udsat for markedsføring og synlige produkter, øger det risikoen for, at de begynder at bruge produkterne. Derfor har der indtil nu været et udstillingsforbud for tobak og nikotin – både i fysiske butikker og online.

Med lovforslaget, som implementerer EU's produktsikkerhedsforordning i dansk ret, svækkes forbuddet mod udstilling af produkterne online. Fremover vil det være tilladt at vise et såkaldt neutralt produktbillede, hvis forbrugerne anmoder om det.

Det kan vi ikke støtte, da selv neutrale produktbilleder åbner for reklame og salgsfremmende tiltag for tobak og nikotin. Det er positivt, at man vil styrke Erhvervsstyrelsens produktkontrol ved fjernsalg, men det er langt fra tilstrækkeligt. Vi har desuden tidligere set, hvordan tobaksindustrien kreativt har omgået reglerne for neutral udstilling i fysiske butikker. Det gør reglerne vanskelige at håndhæve for myndighederne.

Vi anbefaler i stedet at imødegå dette og forenkle reglerne ved at indføre et forbud mod onlinesalg til danske forbrugere, både fra danske og udenlandske webshops. Det har man allerede i f.eks. Finland og Holland, som WHO anbefaler. Et sådant forbud vil begrænse ulovlig markedsføring og gøre tobak og nikotin mindre tilgængeligt for børn og unge.

Stop det ulovlige salg af tobak, nikotin og alkohol til mindreårige

Vi bakker op om indførslen af elektronisk alderskontrol i fysiske butikker ved salg af tobak, nikotin og alkohol, og håber, at det kan føre til, at færre butikker ulovligt sælger disse produkter til mindreårige. Som forsøgsordningen med unge kontrolkøbere har vist, er det ca. en tredjedel af butikkerne, der bryder loven ved at sælge disse produkter til mindreårige. Det er derfor positivt at man fortsætter ordningen de næste to år. Vi bakker også op om, at man styrker Erhvervsstyrelsens kontrolbeføjelser ifm. salg af alkohol i ubemandede butikker.

Men butikkernes manglende overholdelse af lovgivningen har vist, at det langt fra er tilstrækkeligt. Vi er derfor uforstående overfor, at man vælger at nedsætte bødeniveauet ved førstegangsovertrædelser. Vores anbefaling er, at man indfører en licensordning, så butikkerne kan fratages bevillingen, hvis de gentagne gange sælger til mindreårige. Desuden kan en licensordning for salg af tobakkens og nikotin bruges til at begrænse antallet af butikker, der sælger tobak og nikotin, som fremlagt i Kræftplan V.

Der er ikke brug for flere nye tobaks- og nikotinprodukter på markedet

Det er positivt, at man vil indføre flere sundhedsadvarsler og anmeldelsespligt for tobakssurrogater. Vi anerkender, at man forsøger at dæmme op for den voldsomme stigning i andelen af nikotinafhængige børn og unge. Men der kommer konstant nye produkter på markedet, som udnytter smuthuller i lovgivningen. Der er ikke brug for flere nye tobaks- og nikotinprodukter, som gør nye generationer afhængige af tobak og nikotin.

Vi opfordrer derfor til, at man politisk vedtager en slutdato for salg af tobak og nikotin, og trinvist udfaser salget af produkterne. I sidste ende vil det betyde, at færre vil blive afhængige af nikotin, og færre vil få kræft.

Med venlig hilsen

Mette Lolk Hanak
Forebyggelsesdirektør

Bilag 1: Anbefalinger til Lov om solarier

Uddannelse og træning

§4 Kravet om uddannelse og træning foreslås udtaget i revideringen af Lov om solarier, fordi de fleste solarier i dag er ubemandede. Hos Kræftens Bekæmpelse mener vi dog, at det stadig er relevant på trods af, at det er et fåtal af centrene som er bemandede. Derudover mener vi, at kravet også bør gælde solarieejeren/leder for ubemandede centre, som er ansvarlig for den skriftlige kommunikation og drift af centret. Det er relevant for at sikre, at forbrugerne ikke vildledes med ukorrekt information.

Betjeningsvejledning

Kræftens Bekæmpelse mener, at det er positivt, at der kommer fokus på, at betjeningsvejledningen til solarierne er synlig og skriftlig. Vi mener dog også, at det er vigtigt, at den er retvisende og indeholder følgende information:

- Angiver, at over 60 pct. af danskerne har hudtype 1 og 2, hvilket er de hudtyper, der lettest bliver solskoldet. Hudtype 1 frarådes helt at gå i solarium
- Advarer om sammenhængen mellem solariebrug og kræft
- Formidler, at der ikke findes en sikker nedre grænse for brug af solarium.

Ændrede krav til strålingsniveau

Det er ifølge Kræftens Bekæmpelse fint, at det i højere grad sikres, at EU-standarden for strålingsniveau sikres for både UVA- og UVB-stråling, men selv, når standarden overholdes, er uv-strålingen meget kraftig (svarende til et uv-indeks på 12), så det er afgørende, at solariecentre ikke promoverer solarierne som ufarlige, selvom de overholder standarden – da det ikke er tilfældet.

Bøder ved påbud og lovovertrædelser

Det vigtigste for Kræftens Bekæmpelse er, at bøder ved lovovertrædelse er tilstrækkeligt store, så solarieejerne motiveres til at overholde loven. Det er afgørende, at bødestørrelsen stiger markant ved gentagne lovovertrædelser, og at det sikres, at der følges op på politianmeldelser fra Erhvervsstyrelsen. Alternativt bør Erhvervsstyrelsen kunne udstede administrative bøder.

